

ZMIENIAMY ŁÓDZKIE
Z FUNDUSZAMI
EUROPEJSKIMI

Materiały szkoleniowe:

Kontrola projektów współfinansowanych ze środków unijnych

Trener: Małgorzata Rulińska

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

**Rzeczpospolita
Polska**

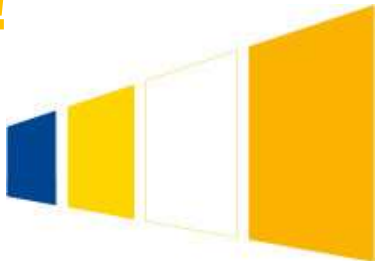
Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Wszystkich obecnych oraz potencjalnych beneficjentów RPO WŁ 2014-2020 serdecznie zapraszamy na tegoroczny cykl szkoleń!

W tym roku mamy dla Was:

7 sprawdzonych ekspertów

r.pr. dr Andrzeła Gawrońska-Baran
r.pr. Agnieszka Masłowska-Gądek
r.pr. Aleksandra Piotrowska-Marzeta
Małgorzata Rulińska
Krystian Przygodzki
Bartosz Korbus
Marcin Kibitlewski

27 szkoleń on-line

z obszarów takich jak: prawo zamówień publicznych, prawo budowlane, SL2014, projekty unijne czy też ochrona danych osobowych

27 dyżurów eksperckich

W tym roku do każdego szkolenia mamy dla Was dyżur prowadzącego je Eksperta. Każdy dostaje możliwość porozmawiania z Ekspertem na żywo na chacie, w ramach platformy *szkoleniarpo.lodzkie.pl*, bądź poprzez dedykowaną skrzynkę e-mail. Terminy poszczególnych dyżurów będą dostępne podczas szkoleń oraz bezpośrednio na platformie *szkoleniarpo.lodzkie.pl*.

Jeśli nie macie jeszcze swojego konta na platformie to jest to bardzo dobry moment aby je założyć!

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Informacje o prowadzącym

Małgorzata Rulińska

Przeprowadziła ponad 400 szkoleń z perspektywy finansowej UE 2014-2020 skierowanych do jednostek sektora finansów publicznych, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców. Otrzymała złoty certyfikat trenera EFS oraz wpis na listę ekspertów MiIR m.in. z zakresu administracji rządowej i samorządowej, systemów służby zdrowia oraz włączenia społecznego.

Napisała ponad 40 projektów do nowych programów operacyjnych krajowych i regionalnych. Posiada 25 lat doświadczenia w przygotowaniu i realizacji projektów we wszystkich trzech sektorach, w tym we współpracy partnerskiej międzysektorowej. Ocenia projekty w PO WER i RPO.

Obecnie jest prezesem firmy szkoleniowo-konsultingowej, wcześniej 8 lat w samorządach, które reprezentowała w Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (5 lat). Działa w 3 organizacjach pozarządowych. Z ramienia Krajowej Rady Działalności Pożytku Publicznego uczestniczyła w pracach Komitetu Monitorującego Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego.

Z wykształcenia ekonomistka, stypendystka Kongresu Stanów Zjednoczonych Ameryki (podyplomowe studia z finansów i administracji publicznej na Georgetown University), Ukończyła podyplomowe studia School of Management, Prawo i Gospodarka Unii Europejskiej (Uniwersytet Wrocławski). Wieloletni wykładowca na studiach podyplomowych z zakresu projektów UE.

Przez uczestników lubiana za komunikatywność i wszechstronną wiedzę.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Agenda szkolenia

Godziny	Program Szkolenia
9.00-10.40	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rodzaje kontroli projektów 2. Weryfikacja WNP 3. Kontrola na miejscu realizacji i wizyta monitoringowa 4. Kontrole dorażne 5. Podmioty uprawnione do kontroli projektów realizowanych w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 6. Omówienie uprawnień podmiotów kontrolujących 7. Kontrola dokumentów finansowych, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) dowodów księgowych b) polityki rachunkowości c) wyodrębnionej ewidencji księgowej wraz z zestawianiem obrotów i sald projektu z uwzględnieniem zasad ich przygotowania (m.in. zasad dokumentowania kosztów kwalifikowanych projektu, rozliczania kosztów osobowych, w tym personelu i rzeczowych. 8. Weryfikacja zasadności rozliczanych wydatków oraz badanie efektywności kosztowej
10.40-10.55	Przerwa
10.55-12.40	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omówienie kontroli dokumentów potwierdzających zgodność działań projektowych z politykami wspólnotowymi z uwzględnieniem zasad ich przygotowania (m.in. ogłoszenia o naborze na wolne stanowiska pracy; umowy o pracę)

Godziny	Program Szkolenia
	<p>Omówienie kontroli dokumentów potwierdzające zgodność zrealizowanych działań z Ustawą Prawo zamówień publicznych lub zasadą konkurencyjności w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) sposób szacowania wartości zamówienia b) upublicznienie treści ogłoszenia o zamówieniu c) potwierdzenie przesłania zapytań ofertowych do potencjalnych dostawców d) uzasadnienie wyboru najkorzystniejszej oferty e) treść umowy podpisanej z wyłonionym wykonawcą lub dostawcą f) Omówienie kontroli dokumentów potwierdzających osiągnięcie założonych wskaźników produktów/rezultatów g) Kontrola projektów rozliczanych metodami uproszczonymi: h) stawki ryczałtowe i) kwoty ryczałtowe j) stawki jednostkowe
12.40-12.55	Przerwa
12.55-13.50	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omówienie kontroli działań informacyjno-promocyjnych w projekcie, między innymi: <ol style="list-style-type: none"> a) oznakowanie dokumentacji i korespondencji prowadzonej w związku z realizacją projektu

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Agenda szkolenia

Godziny	Program Szkolenia
12.55-13.50	<ul style="list-style-type: none"> b) b. oznakowanie dofinansowanych środków trwałych c) c. oznakowanie miejsca realizacji projektu <ol style="list-style-type: none"> 2. Kontrole na zamknięcie projektu i w okresie trwałości 3. Zawieszono zapisy Wytucznych w zakresie kontroli na okres pandemii COVID-19 4. Najczęściej występujące nieprawidłowości w dokumentacji projektowej 5. Skutki i konsekwencje nieprawidłowości dokumentacyjnej w projekcie
13:50-14:00	Sesja pytań i odpowiedzi

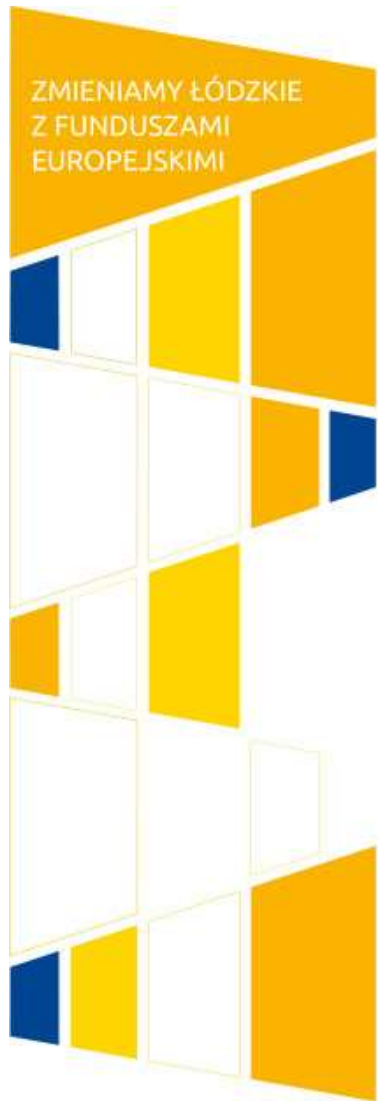
Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Prezentacja

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Tematyka

Rodzaje kontroli projektów.

Weryfikacja WNP.

Kontrola na miejscu realizacji i wizyta monitoringowa.

Kontrole doraźne.

Podmioty uprawnione do kontroli projektów

Kontrola dokumentów finansowych

Kontrola dokumentów potwierdzających zgodność działań projektowych z politykami wspólnotowymi

Kontrola dokumentów związanych z wyborem wykonawców

Kontrola działań informacyjno-promocyjnych

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Tematyka

Kontrola na zamknięcie projektu i w okresie trwałości

Kontrola wskaźników a reguła proporcjonalności

Zawieszono wytyczne w zakresie kontroli

Zawieszono wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków

Nieprawidłowości

Konsekwencje nieprawidłowości

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Rodzaje kontroli

Rodzaje kontroli:

- 1) Kontrola w zakresie weryfikacji wydatków służących sprawdzeniu poprawności i kwalifikowalności poniesionych wydatków w formie:
  - weryfikacji Wniosku beneficjenta o płatność,
  - kontroli projektu w miejscu jego realizacji/ w siedzibie beneficjenta,
  - kontroli krzyżowych.
- 2) Kontrola na zakończenie realizacji projektu;
- 3) Kontrola trwałości projektu;
- 4) Kontrola uprzednia.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Rodzaje kontroli

Kontrole dzieli się również ze względu na tryb przeprowadzania kontroli na:

- a) kontrole planowe;
- b) kontrole doraźne (ad hoc).

Ze względu na sposób prowadzenia czynności kontrolnych:

- a) kontrole na miejscu/w siedzibie beneficjenta;
- b) kontrole na dokumentach.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Tryby kontroli

Kontrole w trybie doraźnym– realizowane w związku z wystąpieniem sytuacji niestandardowych.

Do przeprowadzania **kontroli doraźnych** stosuje się tryb postępowania obowiązujący w odniesieniu do kontroli planowych z tą różnicą, iż **nie ma konieczności wysyłania zawiadomienia o planowanej kontroli**.

W przypadku kontroli doraźnej sprawdzeniu mogą podlegać wybrane obszary.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrole doraźne

Decyzja o przeprowadzeniu kontroli doraźnej może być podjęta, m.in. w następujących sytuacjach:

- a) otrzymania przez jednostkę kontrolującą **skarg** dotyczących domniemanych nieprawidłowości lub zaniedbań ze strony beneficjenta lub IP,
- b) **uchylania się przez beneficjenta od obowiązku składania wniosków o płatność** zgodnie z umową o dofinansowanie,
- c) braku realizacji zadań oddelegowanych przez IZ do IP na podstawie porozumienia.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja wydatków

Weryfikacja wydatków polega na **sprawdzeniu dostarczenia produktów i usług** współfinansowanych w ramach projektów, faktycznego poniesienia wydatków oraz ich zgodności z programem operacyjnym oraz zasadami unijnymi i krajowymi.

Proces weryfikacji wydatków dotyczy w szczególności tych wydatków, które zostaną ujęte w rocznym zestawieniu wydatków, o którym mowa w art. 138 lit. a rozporządzenia ogólnego. Obejmuje on:

- a) **weryfikację wniosków o płatność beneficjenta,**
- b) **kontrolę projektu w miejscu realizacji lub w siedzibie beneficjenta,**
- c) **kontrolę krzyżową.**

Weryfikacja wydatków rozliczanych metodą uproszczoną uwzględnia zalecenia określone w rozdziale 6.5 wytycznych Komisji Europejskiej pn. *Wytyczne dotyczące form kosztów uproszczonych: finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe, standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe.*

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja WNP

Weryfikacja wydatków obejmuje **sprawdzenie zgodności realizacji projektu** z właściwymi celami szczegółowymi RPO, umową o dofinansowanie projektu, przepisami prawa oraz wytycznymi, do stosowania których zobowiązał się beneficjent.

W trakcie weryfikacji wydatków każdorazowo sprawdza się, **czy dana operacja realizowana jest zgodnie z zakresem merytorycznym** wskazanym we wniosku o dofinansowanie, harmonogramem oraz budżetem projektu.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja WNP

Weryfikacji podlega **postęp realizacji poszczególnych etapów zadań** w kontekście wypracowania określonych produktów/rezultatów oraz adekwatność poniesionych wydatków w stosunku do postępu rzeczowego.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja WNP

Celem weryfikacji wniosku o płatność beneficjenta jest **potwierdzenie kwalifikowalności wydatków współfinansowanych ze środków unijnych**, krajowych lub wkładu własnego, które zostały ujęte w tym wniosku.

Instytucje kontrolujące wnioski są obowiązane, w szczególności, do sprawdzenia w trakcie tej **weryfikacji, czy:**

- a) wniosek o płatność został **prawidłowo wypełniony** od strony formalnej,
- b) wydatki ujęte we wniosku o płatność, przedstawione do refundacji lub rozliczenia, są **wydatkami kwalifikowalnymi**,
- c) wniosek o płatność jest **poprawny od strony rachunkowej**,
- d) **zakres rzeczowy projektu jest realizowany zgodnie** z umową o dofinansowanie lub decyzją o dofinansowaniu.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja WNP

Co do zasady kontrola dokumentów przy weryfikacji wniosku o płatność prowadzona jest **na podstawie elektronicznej wersji tych dokumentów, przekazywanych za pomocą systemu teleinformatycznego.**

Weryfikacja wniosku o płatność dokumentowana jest poprzez wypełnienie listy sprawdzającej. Weryfikacja ta przeprowadzana jest z zachowaniem zasady „dwóch par oczu”, co oznacza, **że w procesie weryfikacji każdego wniosku uczestniczą co najmniej dwie osoby.**

W sytuacji stosowania **ryczałtowych metod rozliczania** wydatków, weryfikacja wniosku o płatność **obejmuje sprawdzenie spełniania warunków dokonania płatności na rzecz beneficjenta** w pełnej wysokości, na podstawie dokumentów składających się na ścieżkę audytu, określoną w art. 25 ust. 1 lit. c-e rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 480/2014.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Pogłębiona analiza WNP EFS

Pozycje z wniosku o płatność projektu EFS są **wybierane do weryfikacji w oparciu o metodykę doboru dokumentów dotyczących wydatków najbardziej ryzykownych** do sprawdzenia w trakcie weryfikacji wniosku o płatność i danych uczestników, określoną w Rocznych Planach Kontroli.

Sposób prowadzenia pogłębionej analizy zależy od sposobu rozliczania wydatków we wniosku o płatność, tj. rozliczanie na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków lub metod uproszczonych.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Pogłębiona analiza WNP EFS

Metodyka doboru dokumentów dotyczących wydatków najbardziej ryzykownych do sprawdzenia w trakcie weryfikacji wniosku o płatność i danych uczestników projektu rozliczanego na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków uwzględnia następujące wymogi:

- a) **obligatoryjnemu sprawdzeniu podlega dokumentacja źródłowa dotycząca minimum 5% pozycji wydatków, jednak nie mniej niż 3 pozycje wydatków i nie więcej niż 10 pozycji wydatków** (chyba że we wniosku o płatność wykazano mniej niż 3 pozycje wydatków), które zostały wykazane w tym wniosku, zwana „próbą dokumentów”,

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Pogłębiona analiza WNP EFS

- b) w każdym przypadku weryfikacja uwzględnia dokumenty związane z wyborem **wykonawców** do realizacji zamówień o wartości równej lub wyższej niż próg określony w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm., zwanej dalej „Prawem zamówień publicznych”),
- c) w przypadku projektu skierowanego do uczestników – obligatoryjnemu sprawdzeniu podlega dokumentacja źródłowa dotycząca **minimum 5% uczestników projektu** wykazanych w okresie rozliczeniowym, za jaki składany jest wniosek o płatność, jednak nie mniej niż 3 (jeśli we wniosku o płatność wykazano 1-2 osoby należy zweryfikować wszystkie wykazane pozycje) i nie więcej niż 10 uczestników (*nie dotyczy projektów pozakonkursowych PUP*).

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Pogłębiona analiza WNP EFS

Weryfikacji podlegają dokumenty finansowo-księgowo wraz z dowodami zapłaty oraz pozostała dokumentacja źródłowa, niezbędna do ustalenia kwalifikowalności wydatków, w szczególności:

- a) wynagrodzenie personelu – m.in. umowy o pracę/umowy cywilnoprawne, zakresy obowiązków, opisy stanowisk, listy płac, protokoły odbioru,
- b) zamówienia o wartości przekraczającej 20 000 PLN netto – m.in. dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku, dokumenty z przeprowadzonego postępowania konkurencyjnego lub dokumenty potwierdzające zwolnienie z zastosowania tego trybu, umowy i faktury,

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Pogłębiona analiza WNP EFS

- c) wykonanie różnego rodzaju produktów/opracowań/ekspertyz na rzecz projektu – m.in. dokumenty związane z wyborem wykonawcy, umowy, faktury, produkty umów oraz dokumenty potwierdzające dokonanie odbioru przedmiotu umowy,
- d) w przypadku uczestników m.in. dokumenty potwierdzające kwalifikowalność uczestnika projektu (m.in. oświadczenia, zaświadczenia urzędowe), certyfikaty, listy obecności.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja WNP

- Weryfikacji podlegają dowody postępu rzeczowego projektu oraz dokumenty potwierdzające osiągnięcie produktów lub rezultatów określonych w umowie o dofinansowanie, np. listy obecności, certyfikaty, przy czym w przypadku weryfikacji uczestników podlegają w szczególności: dokumenty potwierdzające kwalifikowalność uczestnika projektu (m.in. oświadczenia, zaświadczenia urzędowe);
- Weryfikacja wykorzystuje dane i dokumenty przekazywane za pośrednictwem SL 2014.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja WNP

- Instytucja nadzorująca projekt może na każdym etapie realizacji projektu przeprowadzać pogłębioną analizę polegającą na weryfikacji dokumentów źródłowych potwierdzających wszystkie wydatki wykazane we wniosku o płatność i wszystkie dane uczestników;
- W przypadku cyklicznego wykazywania w kolejnych wnioskach o płatność wydatków wynikających z tych samych dokumentów źródłowych (np. jednej umowy o pracę) - nie ma konieczności ponownego sprawdzania tych samych dokumentów źródłowych, o ile w wyniku wcześniejszej weryfikacji nie stwierdzono nieuzasadnionych wydatków.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrola w miejscu realizacji

Kontrola projektu ma na celu **sprawdzenie dostarczenia towarów i usług współfinansowanych w ramach projektów, faktycznego poniesienia wydatków, a także zgodności projektu z celami szczegółowymi RPO oraz z obowiązującymi przepisami prawa i wytycznymi.**

Kontrole projektów prowadzone są co do zasady w trakcie ich realizacji, z uwzględnieniem stopnia zaawansowania rzeczowego i finansowego projektów.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrola w miejscu realizacji

Ustalany przez jednostkę kontrolującą harmonogram kontroli powinien uwzględniać kontrolę projektów ocenianych jako ryzykowne pod względem finansowym i realizacyjnym i umożliwiać podjęcie ewentualnych działań korygujących i odzyskanie wydatków niekwalifikowalnych w trakcie realizacji projektu.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrola w siedzibie beneficjenta

Kontroli na miejscu w siedzibie beneficjenta podlegają standardowo następujące obszary:

- a) zgodność rzeczowa realizacji projektu, w tym zgodność podejmowanych działań merytorycznych z celami projektu i prawidłowość realizacji zadań związanych z monitorowaniem projektu,
- b) zgodność realizacji polityk horyzontalnych, w tym równości szans i niedyskryminacji i równości szans płci,
- c) kwalifikowalność uczestników projektu oraz prawidłowość przetwarzania danych osobowych,

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrola w siedzibie beneficjenta

Kontroli na miejscu w siedzibie beneficjenta podlegają standardowo następujące obszary (cd):

- d) prawidłowość rozliczeń finansowych,
- e) poprawność udzielania zamówień publicznych, poprawność stosowania zasady konkurencyjności,
- g) kwalifikowalność personelu projektu,
- h) poprawność udzielania pomocy publicznej/pomocy *de minimis*,
- i) prawidłowość realizacji działań informacyjno-promocyjnych,
- j) archiwizacja dokumentacji i zapewnienie ścieżki audytu.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Wizyta monitoringowa

Celem wizyty monitoringowej jest weryfikacja sposobu realizacji projektu w miejscu prowadzenia działań merytorycznych (np. w miejscu szkolenia, stażu, konferencji).

Wizyta monitoringowa jest obligatoryjna. Instytucja nadzorująca projekt jest zobowiązana do przeprowadzenia **przynajmniej jednej wizyty** monitoringowej w ramach każdego projektu wybranego do kontroli w danym roku obrachunkowym.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Wizyta monitoringowa

Wizyta monitoringowa powinna być planowana przed kontrolą w siedzibie beneficjenta na podstawie udostępnionych przez beneficjenta harmonogramów udzielania wsparcia. Wyniki wizyty monitoringowej powinny być brane pod uwagę przez kontrolujących w trakcie kontroli w siedzibie beneficjenta.

Wizyty monitoringowe są prowadzone bez zapowiedzi.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Zakres wizyty monitoringowej

Zakres wizyty monitoringowej umożliwia ocenę jakości i prawidłowości prowadzonych działań i obejmuje sprawdzenie, czy:

- a) **forma wsparcia** jest zgodna z wnioskiem o dofinansowanie projektu, m.in. w zakresie: tematyki, terminów oraz sposobu realizacji wsparcia,
- b) **liczba uczestników** odpowiada założeniom opisanym we wniosku,
- c) **forma wsparcia** jest zgodna z **harmonogramem** realizacji wsparcia, udostępnianym przez beneficjenta na podstawie umowy o dofinansowanie,
- d) **forma wsparcia jest zgodna z umową** na realizację usługi (jeśli została zlecona),
- e) pomieszczenia, w których realizowane są zadania merytoryczne oraz materiały udostępniane uczestnikom są dostosowane pod kątem potrzeb osób z niepełnosprawnościami zgodnie z *Wytycznymi*.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Wizyta monitoringowa

Umożliwia ocenę jakości i prawidłowości prowadzonych działań, obejmuje sprawdzenie, czy:

- f) pomieszczenia, w których realizowane są zadania merytoryczne, **są oznakowane** plakatami i/lub tablicami zawierającymi logotypy UE i Funduszy Europejskich oraz nazwę RPO WŁ, informującymi o współfinansowaniu projektu z EFS zgodnie z wymogami określonymi w umowie o dofinansowanie,
- g) uczestnicy otrzymują **materiały, które są oznakowane** zgodnie z zasadami informowania i promowania projektów w ramach RPO WŁ,

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Wizyta monitoringowa

h) **sprzęt, wyposażenie** oraz elementy infrastruktury zakupione w celu udzielania wsparcia są dostępne w miejscu realizacji usługi i są wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem i **właściwie oznakowane**.

Podczas wizyty monitoringowej instytucja kontrolująca powinna również przeprowadzić **wywiad/ankietę z uczestnikami** projektu w celu poznania ich opinii na temat realizowanego wsparcia, w tym jakości prowadzonych działań oraz zweryfikowania, czy mają świadomość jego współfinansowania z Funduszy Europejskich.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Przygotowanie

Należy przygotować nw. dokumenty, jeśli obowiązują u Beneficjenta i/lub jego Partnerów:

- 1) Regulamin wynagradzania,
- 2) Regulamin wypłaty dodatków specjalnych,
- 3) Instrukcję obiegu dokumentów księgowych,
- 4) Politykę rachunkowości,
- 5) Politykę bezpieczeństwa danych osobowych,
- 6) Regulamin archiwizacji,
- 7) Regulaminy dotyczące wyboru wykonawców poniżej progów wskazanych w Wytycznych i/lub PZP,
- 8) Regulamin pracy,
- 9) Inne?

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kompletowanie dokumentacji

Podczas kontroli u beneficjenta będzie weryfikowana m.in. następująca dokumentacja:

- 1) Związana z wyborem wykonawców** – protokoły, oferty, w tym z rozeznania rynku przy wydatkach powyżej 20.000 zł netto, dowody na prawidłowe przeprowadzenie procedury wg PZP (ogłoszenie, zrzut ekranu z BIP, SIWZ, oferty, protokoły, zawiadomienia, SzOPZ, podpisane umowy z wykonawcami, wymagane załączniki), dowody na prawidłowe przeprowadzenie Zasady konkurencyjności (ogłoszenie, zrzut ekranu z Bazy konkurencyjności, oferty, protokół z wyboru wykonawców, umowy z załącznikami),

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kompletowanie dokumentacji

Uwaga: umowy z wykonawcami są konieczne przy wydatkach powyżej 50.000 zł netto.

2) Dokumentacja związana z angażowaniem personelu – umowy, ewidencje czasu pracy (gdy wynika to z przepisów i/lub Wytycznych, wewnętrznych regulaminów), przeszkolenie BHP na stanowisku pracy, zaświadczenie od lekarza medycyny pracy, zakres zadań i odpowiedzialności, plan urlopów, listy płac, dowody na udzielenie urlopów okolicznościowych, taryfikator płac, noty obciążeniowe (wolontariat), protokoły odbioru prac i inne.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kompletowanie dokumentacji

Podczas kontroli u beneficjenta będzie weryfikowana m.in. następująca dokumentacja (cd):

- 1) Związana z uczestnikami projektu** – formularze zgłoszeniowe, zdjęcia, orzeczenia/zaświadczenia o niepełnosprawności, inne dowody na kwalifikowalność uczestników;
- 2) Związana z przebiegiem wsparcia** – listy obecności, umowy uczestnictwa, dzienniki zajęć, programy szkoleń, listy zwrotów za dojazdy + dokumentacja wydatków, listy ubezpieczeniowe + faktura;
- 3) Związana z przestrzeganiem ochrony danych osobowych** – Polityka bezpieczeństwa danych osobowych, upoważnienia do przetwarzania danych, wykazy osób upoważnionych;

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kompletowanie dokumentacji

Podczas kontroli u beneficjenta będzie weryfikowana m.in. następująca dokumentacja (cd):

- 4) Związana z informacją i promocją** – po 1 egzemplarzu materiałów informacyjno-promocyjnych, zdjęcia ologowanego sprzętu zakupionego z projektu, zdjęcia materiałów wydanych dla uczestników, zrzuty ekranów z informacją o projekcie;
- 5) Związana z monitoringiem i ewaluacją** – ankiety, testy wraz z raportami, protokoły z egzaminów, raporty z obserwacji i inne.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Upoważnienie do reprezentowania partnerów

- Czynności kontrolne mogą odbywać się u partnerów, lecz zwykle to Lider występuje w imieniu wszystkich partnerów wobec zespołu kontrolującego;
- Partnerzy udzielają Liderowi upoważnienia do reprezentowania ich m.in. w trakcie kontroli projektu;
- Upoważnienie powinno określać zakres reprezentacji;
- Partnerzy dostarczają w takim przypadku dokumentację do siedziby Lidera;
- Jeśli dostarczane są oryginały dokumentacji księgowej (faktury, rachunki, listy płac itp.) i pozostawiane poza siedzibą Partnera, powinno się to odbywać za potwierdzeniem odbioru.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Przebieg kontroli

Kontrola projektu stanowi kompleksową weryfikację prawidłowości jego realizacji, skuteczności podejmowanych działań w kontekście założonych celów projektu oraz przestrzegania zasady efektywnego ponoszenia wydatków przy osiągnięciu celów i założeń projektu.

Zadaniem kontrolujących jest **ustalenie stanu faktycznego** na podstawie zebranych w toku kontroli dowodów, którymi są np. dokumenty i inne nośniki danych, opinie biegłych, oględziny oraz inne zabezpieczone przedmioty.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Przebieg kontroli

W razie ujawnienia w toku kontroli okoliczności wskazujących na popełnienie przestępstwa, kontrolujący niezwłocznie zawiadamiają na piśmie kierownika jednostki kontrolującej, który informuje o tym fakcie właściwy organ. W razie potrzeby kontrolujący odpowiednio zabezpieczają dowody wskazujące na wystąpienie nieprawidłowości w projekcie.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Najczęściej popełniane błędy

- x źle dokonywany wybór wykonawców,
- x za niski poziom wskaźników,
- x uczestnik niekwalifikowany,
- x brak prawidłowych logotypów na materiałach dla uczestników,
- x źle wyliczone stypendia i dodatki szkoleniowe,
- x brak wiarygodnych dowodów na osiągnięcie wskaźników,
- x niekompletna dokumentacja dotycząca personelu projektu,
- x brak plakatów A-3 w miejscu szkoleń/warsztatów,
- x niekompletna dokumentacja dotycząca przebiegu zadań.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Przykłady działań naprawczych

Sytuacja 1

W planowanym okresie nie udało się zrekrutować kompletu uczestników.

Działanie: prośba o zgodę na zmianę w harmonogramie, wykorzystanie dodatkowych narzędzi promocji i rekrutacji lepiej dopasowanych do grupy docelowej, podjęcie współpracy z podmiotami, które ustawowo/statutowo wspierają grupę docelową.

Sytuacja 2

Połowa uczestników kursu nie zdała egzaminu kwalifikacyjnego.

Działanie: prośba o zmian w harmonogramie, egzekwowanie kar umownych wobec wykonawcy kursów zawodowych. Przeznaczenie pozyskanej kwoty (w tej perspektywie nie jest to dochód w projekcie) na egzaminy poprawkowe.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Przebieg kontroli dokumentacji finansowo – księgowej

Sprawdzone są m.in.

- Umowy + faktury/rachunki,
- Dowody, że towary/usługi zostały dostarczone np. listy odbioru cateringu;
- Wydruki z kont księgowych – sposób ujęcia w księgach zapisów, czy są cyfry „7” i „9” w czwartej pozycji w paragrafie, czy są wydzielone konta księgowe do ewidencji wydatków bezpośrednich;
- Dokumenty płacowe (umowy, listy płac, dokumenty PIT/ZUS DRA);
- Regulaminy wynagradzania;
- Prawidłowość dokonywania przelewów bankowych;
- Prawidłowość przepływów pomiędzy partnerami;
- Prawidłowość rozliczenia zaliczek.

Uwaga: jeśli np. 1 uczestnik opuścił zajęcia, usługa cateringowa, zwrot za bilety, ewentualne noclegi na tę osobę to wydatki niekwalifikowane.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Co zrobić gdy kontrola wykryje błędy?

Przepisy nie regulują precyzyjnie kiedy należy zaksięgować wydatek czy dokonać jego korekty.

Jeśli kontrolerzy **stwierdzą błędy w księgowaniu, należy zadeklarować natychmiastowe wprowadzenie korekty.**

W takim przypadku fakt ten nie powinien być odnotowany w protokole pokontrolnym.

Jeśli błędy dotyczą lat minionych, należy zastosować odrębną tabelkę zestawiającą wydatki projektowe i ich korekty.

Jeśli błędy dotyczą roku bieżącego, należy zastosować PK i dokonać korekt w księgowaniu.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrola dokumentacji merytorycznej

Kontrola obejmuje m.in.:

- Sprawdzenie kwalifikowalności uczestników**, tj. Czy Beneficjent dysponuje dowodami, że objął wsparciem grupy docelowe wskazane we wniosku o dofinansowanie; zastosowano kryteria wyboru wskazane w opisie rekrutacji we wniosku o dofinansowanie,
- Sprawdzenie dokumentacji z przebiegu zadań** – czy zrealizowano je zgodnie z harmonogramem i opisami z wniosku o dofinansowanie, czy dokumentacja prowadzona jest prawidłowo, zgodnie z wymogami wszelkich wytycznych, czy są dowody na osiągnięte wskaźniki produktów i rezultatów.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrola projektu w siedzibie beneficjenta

Kontrola projektów w miejscu ich realizacji lub w siedzibie beneficjenta jest formą weryfikacji wydatków potwierdzającą, że:

- a) współfinansowane towary i usługi zostały dostarczone,
- b) faktyczny stan realizacji projektu jest zgodny z umową o dofinansowanie i odpowiada informacjom ujętym we wnioskach o płatność oraz w innych dokumentach przekazywanych do instytucji kontrolującej,
- c) **wydatki zadeklarowane przez beneficjentów** w związku z realizowanymi projektami zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z wymaganiami programu operacyjnego **oraz z zasadami unijnymi i krajowymi.**

UWAGA: umowy - zlecenia od 1.01.2017 r. muszą być opłacane miesięcznie po otrzymaniu ewidencji czasu pracy, stawka w br. minimum 17 zł/h brutto (2020 r.), należy przechowywać miesięczne ewidencje czasu pracy.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Etapy kontroli

Kontrola w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie beneficjenta składa się z **następujących podstawowych etapów:**

- a) **zaplanowania czynności kontrolnych** (m.in. zebranie dokumentów i informacji o projekcie, powołanie zespołu kontrolującego i podpisanie deklaracji bezstronności przez jego członków, sporządzenie upoważnień do kontroli);
- b) **przekazania zawiadomienia** o kontroli instytucji kontrolowanej;
- c) **przeprowadzenia czynności kontrolnych;**
- d) **sporządzenia informacji pokontrolnej wraz z ewentualnymi zaleceniami pokontrolnymi lub rekomendacjami** i przekazania jej podmiotowi kontrolowanemu;

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Etapy kontroli

- e) **rozpatrzenia zastrzeżeń wniesionych do informacji pokontrolnej wraz z ewentualnym sporządzeniem i przekazaniem ostatecznej informacji pokontrolnej, zgodnie z art. 25 ustawy wdrożeniowej;**
- f) **informowania o nieprawidłowościach;**
- g) **rejestracji wyniku kontroli w SL2014;**
- h) **monitorowania wdrożenia zaleceń pokontrolnych.**

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Podmioty uprawnione do kontroli

Instytucja Zarządzająca – Urząd Marszałkowski

Instytucje Pośredniczące:

- ✓ Wojewódzki Urząd Pracy,
- ✓ Centrum Obsługi Przedsiębiorcy,
- ✓ Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitarny
- ✓ Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa (Minister właściwy ds. rozwoju)
- ✓ Instytucja Audytowa – Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, który wykonuje swoje zadania przy udziale Ministerstwa Finansów oraz urzędów kontroli skarbowych w 16 województwach
- ✓ Komisja Europejska
- ✓ Europejski Trybunał Obrachunkowy
- ✓ OLAF

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Uprawnienia podmiotów kontrolujących

- ✓ Przegląd dokumentacji finansowo-księgowej,
- ✓ Kontrola dokumentacji partnerów,
- ✓ Kontrola u wykonawcy,
- ✓ Przetwarzanie danych osobowych personelu beneficjenta oraz uczestników projektu;
- ✓ Kontrola wynagrodzeń opiekunów stażu,
- ✓ Kontrola wynagrodzeń w ramach tarczy antykryzysowej,
- ✓ Kontrola dokumentacji związanej z wyborem wykonawców,
- ✓ Wywiady z uczestnikami projektu,
- ✓ Wywiady z upoważnionymi pracownikami jednostki kontrolowanej,
- ✓ Zgłaszanie nieprawidłowości i nadużyć odpowiednim organom,
- ✓ Dokonywanie innych czynności niezbędnych do weryfikacji prawidłowości realizacji projektu.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Działania pokontrolne

W wyniku kontroli sporządzana jest **Informacja pokontrolna** na podstawie Listy sprawdzającej.

Informacja pokontrolna jest sporządzana i przekazywana w jednym egzemplarzu do jednostki kontrolowanej. Drugi egzemplarz Informacji pokontrolnej archiwizowany jest w aktach kontroli.

W uzasadnionych przypadkach, gdy sporządzenie Informacji pokontrolnej wymaga dodatkowych wyjaśnień, polegających w szczególności na zasięgnięciu przez oceniających opinii prawnych, powyższy termin może ulec **przedłużeniu w zakresie niezbędnym do uzyskania tych wyjaśnień.**

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Działania pokontrolne

Instytucja kontrolująca ma prawo **poprawienia** w Informacji pokontrolnej, w każdym czasie, z urzędu lub na wniosek podmiotu kontrolowanego, **oczywistych omyłek**. Informację o zakresie sprostowania przekazuje się bez zbędnej zwłoki podmiotowi kontrolowanemu.

Jednostka kontrolująca zapewnia możliwość wniesienia umotywowanych pisemnych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w Informacji pokontrolnej przez kierownika jednostki kontrolowanej **w terminie 14 dni kalendarzowych** od dnia jej otrzymania lub w terminie przedłużonym zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy wdrożeniowej.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Działania pokontrolne

W trakcie rozpatrywania zastrzeżeń instytucja kontrolująca ma prawo przeprowadzić **dodatkowe czynności kontrolne lub zażądać przedstawienia dokumentów lub złożenia dodatkowych wyjaśnień na piśmie.**

Podjęcie przez jednostkę kontrolującą, w trakcie rozpatrywania zastrzeżeń, dodatkowych czynności kontrolnych lub żądania przedstawienia dokumentów lub złożenia dodatkowych wyjaśnień na piśmie, przerywa bieg terminu na rozpatrzenie zastrzeżeń jednostki kontrolowanej.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozpatrywanie zastrzeżeń

W wyniku rozpatrzenia zastrzeżeń jednostka kontrolująca:

- a) stwierdza zasadność zastrzeżeń jednostki kontrolowanej** w całości lub w części. W takiej sytuacji sporządzana jest ostateczna Informacja pokontrolna wraz z pisemnym stanowiskiem jednostki kontrolującej w zakresie zastrzeżeń złożonych przez jednostkę kontrolowaną. Dokumenty wysyłane są do jednostki kontrolowanej;
- b) nie uwzględnia zastrzeżeń zgłoszonych przez jednostkę kontrolowaną.** W takiej sytuacji kontrolujący przekazują pisemne stanowisko wobec zgłoszonych zastrzeżeń.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Zalecenia

Zalecenia pokontrolne zawierają w szczególności:

- rekomendacje** zmierzające do usunięcia stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości oraz mające na celu uniknięcie podobnych błędów w przyszłości. Zalecenia powinny być sformułowane w sposób przejrzysty i zrozumiały dla jednostki kontrolowanej,
- informacje o skutkach niewdrożenia** Zaleceń,
- termin na przekazanie informacji o wdrożeniu** Zaleceń pokontrolnych.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja wdrożenia zaleceń

Dwa sposoby:

- a) **poprzez weryfikację odpowiednich dokumentów w siedzibie jednostki kontrolującej** - jednostka kontrolowana przesyła do instytucji kontrolującej informacje bądź dokumenty poświadczające wdrożenie zaleceń pokontrolnych. Jeżeli informacje w ten sposób uzyskane są w ocenie instytucji kontrolującej wiarygodne i wystarczające do tego by uznać, że zalecenia pokontrolne zostały wdrożone, jednostka kontrolująca przestaje na tym etapie monitoringu;

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja wdrożenia zaleceń

Dwa sposoby:

- b) **poprzez kontrolę sprawdzającą na miejscu** – jednostka kontrolująca podczas kontroli tego samego rodzaju na miejscu weryfikuje, czy zalecenia pokontrolne zostały wdrożone; kontrola na miejscu w celu weryfikacji wdrożenia zaleceń pokontrolnych może przyjąć formę odrębnej kontroli, bądź stanowić część innej kontroli tego samego rodzaju realizowanej przez instytucję kontrolującą w danej jednostce.

Informacja pokontrolna wraz z ewentualnymi zaleceniami pokontrolnymi przekazywana jest do opiekuna projektu, który uwzględnia jej treść przy weryfikacji wniosków o płatność.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozpatrywanie zastrzeżeń

Od ostatecznej Informacji pokontrolnej nie przysługuje odwołanie.

W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzanej kontroli uchybień lub nieprawidłowości Informacja pokontrolna **zawiera zalecenia pokontrolne. Zobowiązuje kierownika jednostki kontrolowanej do wdrożenia zaleceń w wyznaczonym terminie.**

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja podejrzenia oszustw i korupcji

Oszustwo stanowi każde umyślne działanie i zaniechanie odnoszące się do:

- a) **wykorzystania lub przedstawienia nieprawdziwych**, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu sprzeniewierzenie lub bezprawne zatrzymanie środków z budżetu UE;
- b) **nieujawnienia informacji** z naruszeniem szczególnego obowiązku, prowadzących do tego samego skutku;
- c) **niewłaściwego wykorzystania** środków dofinansowania do celów innych niż te, dla których zostały pierwotnie przyznane.

Korupcję stanowi wszelkie nadużywanie pozycji (publicznej) dla prywatnego zysku.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Lista sprawdzająca do WNP

- ✓ Czy wniosek został złożony za pośrednictwem SL2014?
- ✓ Czy wniosek został złożony przez osoby do tego upoważnione?
- ✓ Czy wniosek został złożony w terminie?
- ✓ Czy w przypadku niezłożenia wniosku o płatność rozliczającego wymaganą kwotę środków lub w wymaganym terminie **naliczono odsetki** zgodnie z art. 189 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.)?
(wskazać wysokość)
- ✓ Czy wypełnione są wszystkie wymagane pola we wniosku?
- ✓ Czy wniosek o płatność jest sporządzony poprawnie pod względem rachunkowym? Czy do wniosku o płatność zostały **dołączone wszystkie wymagane załączniki**?
- ✓ Czy do wniosku o płatność zostały dołączone wszystkie wymagane **dodatkowe załączniki** w związku z prowadzoną pogłębioną analizą (jeśli tak, należy wskazać ich listę)?

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Lista sprawdzająca do WNP – postęp rzeczowy

- ✓ Czy we wniosku zamieszczono szczegółową informację **na temat stanu realizacji poszczególnych zadań** w projekcie w danym okresie rozliczeniowym?
- ✓ Czy przekazane dane są **zgodne z Wytycznymi** w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych?
- ✓ Czy stan realizacji poszczególnych zadań w ramach postępu rzeczowego jest **zgodny z harmonogramem** realizacji projektu (jeśli nie – proszę o analizę opóźnień)?
- ✓ Czy wsparcie merytoryczne zaplanowane w projekcie jest realizowane zgodnie z założeniami wskazanymi we wniosku o dofinansowanie?
- ✓ Czy **dane dotyczące uczestników** objętych wsparciem zostały wykazane/ wypełnione poprawnie?

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja zgodności z politykami horyzontalnymi

- ✓ Czy właściwie opisano działania z zakresu równości szans i dostępności projektu dla osób z niepełnosprawnościami określone we wniosku o dofinansowanie?
- ✓ Czy działania z zakresu **równości szans kobiet i mężczyzn realizowane są w projekcie zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie?**
- ✓ Czy zapewniony jest zrównoważony rozwój?
- ✓ Czy działania projektowe nie wpływają negatywnie na ochronę środowiska?
- ✓ Czy produkty i rezultaty projektu są dostępne dla osób z niepełnosprawnościami?
- ✓ Czy projekt jest zgodny z 6 standardami dostępu dla osób z niepełnosprawnościami?

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja zgodności z politykami horyzontalnymi

- ✓ Czy beneficjent realizuje zadeklarowane we wniosku o dofinansowanie i wniosku o płatność działania z zakresu równości szans zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020?* a w tym:
  - Czy beneficjent zapewnia równość szans i dostęp do projektu dla osób z niepełnosprawnościami oraz identyfikuje ich potrzeby na etapie rekrutacji do projektu?

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Weryfikacja zgodności z politykami horyzontalnymi

- ✓ Czy pomieszczenia, materiały i produkty przygotowywane w ramach projektu są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (np. czy w celu eliminacji barier zastosowano racjonalne usprawnienie)?
- ✓ Czy beneficjent realizuje zadania z zakresu równości szans kobiet i mężczyzn zgodnie z założeniami określonymi we wniosku o dofinansowanie oraz we wniosku o płatność?

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrola dokumentów związanych z wyborem wykonawców

- ✓ Czy zidentyfikowano przedmiot zamówienia w oparciu o wniosek o dofinansowanie?
- ✓ Czy dokonano szacowania zamówienia?
- ✓ Czy szacowanie zamówienia zostało właściwie udokumentowane? (notatka przed wyborem właściwego trybu lub udokumentowanie szacowania poprzez wykorzystanie budżetu zatwierdzonego we wniosku o dofinansowanie)
- ✓ Czy przygotowano zapytanie ofertowe zawierające opis przedmiotu zamówienia (o ile zaplanowano je opublikować lub wysłać do potencjalnych wykonawców)?
- ✓ Czy dokonano analizy cenników pozyskanych np. z Internetu **LUB** poprzez zamieszczenie na stronie internetowej zapytania o cenę wraz z opisem przedmiotu zamówienia **LUB** skierowanie zapytania o cenę wraz z opisem przedmiotu zamówienia do potencjalnych wykonawców lub w inny sposób?

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrola dokumentów związanych z wyborem wykonawców

- ✓ Czy zamówienie jest udzielane w częściach?
- ✓ Jeśli tak, czy dokonano szacowania dla wartości całego zamówienia.
- ✓ Czy przygotowano zapytanie ofertowe, a następnie upubliczniono je w Bazie konkurencyjności opisując wymagane elementy?
- ✓ Czy opisano jednoznacznie mierzalne kryteria wyboru?
- ✓ Czy opis przedmiotu zamówienia jest zgodny z wnioskiem o dofinansowanie?
- ✓ Czy termin składania ofert jest zgodny z Wytycznymi?
- ✓ Czy podano termin realizacji umowy?
- ✓ Czy dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty?

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrola dokumentów związanych z wyborem wykonawców

- ✓ Czy upubliczniono informację o wyniku postępowania w Bazie konkurencyjności?
- ✓ Czy sporządzono protokół z postępowania?
- ✓ Czy zgromadzono wszystkie zebrane i otrzymane w ramach procedury dokumenty? (w szczególności: fragment wniosku o dofinansowanie z budżetem projektu/notatkę z szacowania zamówienia, analizę cenników, otrzymane oferty)
- ✓ Czy umowa zawarta z wykonawcą odzwierciedla warunki ogłoszenia o zamówieniu?

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Lista sprawdzająca do WNP – postęp rzeczowy

- ✓ Czy w przypadku rozliczania w projekcie wydatków w oparciu o stawki jednostkowe lub **kwoty ryczałtowe opis postępu rzeczowego realizacji projektu wskazuje stopień/etap realizacji działań/zadań/usług oraz pozwala – na etapie weryfikacji wniosku o płatność – uznać te wydatki za kwalifikowalne?**
- ✓ Czy istnieje ryzyko **nieosiągnięcia wskaźników produktu lub rezultatu** – (jeśli tak to jakich)?
- ✓ Czy zamieszczono właściwą informację na temat planowanego przebiegu realizacji projektu do czasu złożenia kolejnego wniosku o płatność?

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Lista sprawdzająca do WNP – postęp rzeczowy

- ✓ Czy zamieszczono informację **nt. problemów / trudności** związanych z realizacją projektu?
- ✓ Czy - w przypadku stwierdzenia problemów, trudności związanych z realizacją projektu - beneficjent zakłada **przyjęcie środków naprawczych**?
- ✓ Czy środki naprawcze, o których mowa w pkt 20 są właściwe w ocenie instytucji weryfikującej wnioski o płatność?
- ✓ Czy wykazane kwoty są zgodne z dotychczas złożonymi i zatwierdzonymi wnioskami o płatność i otrzymaną wysokością transz?
- ✓ Czy prawidłowo wskazano **źródła sfinansowania wydatków**?
- ✓ **Czy kwota wydatków pośrednich jest rozliczona w oparciu o ustaloną stawkę ryczałtową?**
- ✓ Czy we wniosku o płatność **wykazano korekty** (czy są one wykazane prawidłowo)?

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrola wykonywana przez lidera u partnerów

Należy sprawdzić m.in. czy:

- Partnerzy mają właściwie przygotowane założowe plany kont i polityki rachunkowości;
- Czy posiadają opisy czynności związanych z przetwarzaniem danych osobowych;
- Czy partnerzy dysponują instrukcją sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów księgowych;
- Na jakich zasadach wynagradzają pracowników projektowych;
- W jaki sposób dokonali wyboru osób na umowy zlecenia;
- Czy prawidłowo oznakowują działania i materiały projektowe;
- Z jakiego rachunku bankowego ponoszą wydatki;
- Czy mają plan przepływów finansowych.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrole w okresie trwałości

Kontrole trwałości rezultatów dotyczą weryfikacji utrzymania wskaźników realizacji celów szczegółowych i obejmują projekty, w których **wymóg utrzymania trwałości został określony we wniosku o dofinansowanie.**

Kontrola prowadzona jest w okresie trwałości wskazanym we wniosku o dofinansowanie i obejmuje weryfikację wywiązania się z wymogu utrzymania rezultatów i/lub produktów osiągniętych/wytworzonych w momencie jego realizacji.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrole w okresie trwałości

Zachowanie trwałości jest kontrolowane przez IZ. W ramach kontroli sprawdzane jest, czy beneficjent wypełnia inne zobowiązania wynikające z umowy o dofinansowanie, które pozostają aktualne w okresie trwałości projektu, w tym:

- zapewnienie, że dofinansowanie nie zostało wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem albo pobrane w nadmiernej wysokości, a w szczególności czy:
  - zostały utrzymane wskaźniki realizacji projektu;
  - projekt nie wygenerował dochodu w rozumieniu art. 61 rozporządzenia ogólnego;
  - nie wystąpiła niezaplanowana pomoc publiczna;
  - nie nastąpiła zmiana okoliczności powodujących możliwość odzyskania przez beneficjenta podatku VAT, który stanowił wydatek kwalifikowalny.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrole w okresie trwałości

- przechowywanie (archiwizacja) dokumentacji związanej z projektem;
- wypełnianie obowiązków w zakresie informacji i promocji;
- wypełnianie obowiązku przekazywania do informacji o kontrolach projektu prowadzonych przez inne instytucje;
- zachowanie zgodności z politykami horyzontalnymi (zrównoważonego rozwoju, równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla ON, oraz równości szans kobiet i mężczyzn);
- inne wymagania wynikające z umowy o dofinansowanie.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Korekty

Naruszenie zasady trwałości - zwrot środków wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, proporcjonalnie do okresu niezachowania obowiązku trwałości – w trybie art. 207 ust. z dn. 27.09.2009 r. o finansach publicznych, chyba że przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej stanowią inaczej.

PRZYKŁAD

Założenia:

wartość środka trwałego względem którego nastąpiło złamanie zasady trwałości –
1 000 000 PLN

okres trwałości- **5 lat** (od 01.01.2016 r. do 31.12.2020 r.; łączna ilość dni:1827)

data złamania zasady trwałości- 01.05.2018 r. (do końca okresu trwałości: **976**)

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Korekty

PRZYKŁAD (cd)

W pierwszej kolejności ustalamy jaki % całości przypada na niezachowany okres trwałości, tj. 976 dni okresu niezachowania trwałość/1827 dni całkowitego okresu trwałości x 100%.

Otrzymujemy (po zaokrągleniu) wynik=53,43 %.

W celu wyliczenia podstawy wymierzanej korekty, należy całkowitą wartość środka trwałego pomnożyć przez otrzymany wskaźnik procentowy:

$$1\ 000\ 000\ \text{PLN} \times 53,43\ \% = \mathbf{534\ 300\ \text{PLN}}$$

Otrzymaną wartość powiększamy o należną kwotę odsetek.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Trudności z zachowaniem trwałości

Na portalu funduszy europejskich w zakładce „Fundusze a koronawirus” <https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fe-koronawirus/#/>

podano informacje o działaniach i ułatwieniach przygotowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Komisję Europejską na rzecz beneficjentów środków UE w sytuacji zagrożenia koronawirusem.

Iż zgodnie z umową o dofinansowanie Beneficjent ma możliwość wykazania wystąpienia siły wyższej uniemożliwiającej w części realizację projektu. **W takiej sytuacji beneficjent jest zobowiązany do kontynuowania realizacji projektu w takim zakresie, w jakim jest to możliwe.**

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Trudności z zachowaniem trwałości

W przypadku gdy okres realizacji dobiega końca, a nie zostały zrealizowane wszystkie zaplanowane działania w projekcie, istnieje możliwość wydłużenia czasu realizacji projektu na okres umożliwiającą jego pełną realizację, o ile taka możliwość wynika z Regulaminu konkursu.

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Trudności z zachowaniem trwałości

Najczęstsze błędy w utrzymaniu trwałości

1. Wymiana personelu na osoby o niższych kwalifikacjach, co powoduje problemy w uzyskaniu wskaźników.
2. Zmiana przeznaczenia inwestycji.
3. Zmiana własności w drodze poszerzenia grona udziałowców.
4. Niższy poziom wskaźników w okresie trwałości ze względu na zbyt optymistyczne plany we wniosku o dofinansowanie.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrole na zamknięcie projektu

Kontrola na zakończenie realizacji projektu obligatoryjnie przeprowadzana jest po złożeniu przez beneficjenta wniosku o płatność końcową, przed wypłaceniem środków na rzecz beneficjenta składającego ten wniosek albo przed potwierdzeniem prawidłowości wydatkowania środków przez beneficjenta w ramach projektu.

Kontrola na zakończenie realizacji projektu polega na potwierdzeniu na poziomie instytucji przeprowadzającej kontrolę, kompletności i zgodności z przepisami oraz właściwymi procedurami dokumentacji (w tym dokumentacji w wersji elektronicznej), dotyczącej wydatków ujętych we wnioskach o płatność beneficjenta, niezbędnej do zapewnienia właściwej ścieżki audytu.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontrole na zamknięcie projektu

Szczegółowe minimalne wymagania dotyczące ścieżki audytu, których spełnienie podlega, w odniesieniu do każdego projektu, kontroli na zakończenie realizacji, zostały określone w art. 25 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 480/2.

IZ/IP/IW może podjąć decyzję o sprawdzeniu w trakcie kontroli na zakończenie realizacji projektu efektu rzeczowego w miejscu jego realizacji lub w siedzibie beneficjenta.

Kontrola jest wówczas prowadzona z uwzględnieniem warunków dotyczących kontroli w miejscu realizacji/siedzibie beneficjenta.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Zawieszono wytyczne

Zawieszenie wytycznych z dnia 17 września 2019 r. w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 (wersja 3).

Termin zawieszenia: stosowanie Wytycznych podlega częściowemu zawieszeniu od 1 lutego 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

podrozdział 5.1 pkt 8

Zawiesza się obowiązek rejestracji listy sprawdzającej z weryfikacji wniosku o płatność w SL2014 w postaci skanu.

rozdział 6 pkt 3

Zawiesza się obowiązek prowadzenia kontroli realizacji umowy o finansowaniu, co do zasady, w siedzibie instytucji, z którą została zawarta umowa, o której mowa w art. 38 ust. 7 rozporządzenia ogólnego.

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Zawieszono wytyczne

Zmiana oraz częściowe zawieszenie stosowania wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014-2020 z dnia 22 sierpnia 2019 r.

Termin obowiązywania: obowiązuje od 1 lutego 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

Częściowe zawieszenie wytycznych ma na celu:

- 1) umożliwienie uznania za dopuszczalny procentowego poziomu wartości wydatków na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach cross-finansingu w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS wykraczającego ponad poziom określany przez IZ PO w PO lub w SZOOP;

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Zawieszono wytyczne

Częściowe zawieszenie wytycznych ma na celu:

- 2) umożliwienie uznania kwalifikowalności wydatków związanych z zaangażowaniem zawodowym personelu projektu w projekcie lub projektach mimo, że łączne zaangażowanie zawodowe personelu projektu, niezależnie od formy zaangażowania, w realizację wszystkich projektów finansowanych z funduszy strukturalnych i FS oraz działań finansowanych z innych źródeł, w tym środków własnych beneficjenta i innych podmiotów, **przekracza 276 godzin miesięcznie**;
- 3) umożliwienie uznania kwalifikowalności kosztów zaangażowania pracownika beneficjenta **pełniącego rolę personelu projektu**, do realizacji zadań w ramach projektu także **na podstawie stosunku cywilnoprawnego**;

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Zawieszone wytyczne

Częściowe zawieszenie wytycznych ma na celu:

- 4) umożliwienie uznania kwalifikowalności **kosztów wyposażenia stanowiska pracy** personelu projektu zaangażowanego na podstawie stosunku pracy niezależnie od wymiaru czasu pracy.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Zawieszono wytyczne

Brak możliwości **zrealizowania celów projektu** – możliwość kwalifikowania wydatków za:

- niedostarczone towary
- niezrealizowane usługi/roboty budowlane
- **niewykonaną pracę personelu**

Niespełnienie warunków kwalifikowalności określonych w podrozdziale 6.2 pkt 3 lit. j) *Wytycznych* – **pod warunkiem:**

- faktycznego poniesienia wydatku (podrozdział 6.4 *Wytycznych*)
- wykazania przez Beneficjenta starań o odzyskanie środków
- braku podwójnego finansowania (podrozdział 6.7 *Wytycznych*)

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Niewykonanie wskaźnika w Projekcie może stanowić przesłankę do stwierdzenia nieprawidłowości oraz skutkować nałożeniem korekty finansowej.

Oświadczenie o uznaniu wydatku za niekwalifikowalny w całości lub w części wraz z uzasadnieniem w formie pisemnej Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca przekazuje Beneficjentowi. Stanowisko Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej w powyższym zakresie będzie wiążące dla Beneficjenta.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Wytyczne w zakresie sposobu korygowania i odzyskiwania nieprawidłowych wydatków oraz zgłaszania nieprawidłowości w ramach programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020 **zmieniono w grudniu 2018 r.**

Przedstawiają sposób postępowania w zakresie korygowania wydatków, w tym w szczególności ustalania i nakładania korekt finansowych, a także odzyskiwania środków nieprawidłowo wydatkowanych w procesie realizacji projektów i wdrażania programów operacyjnych współfinansowanych ze środków funduszy polityki spójności UE.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Wytyczne dotyczą korygowania wydatków nieprawidłowych jedynie w zakresie środków funduszy polityki spójności. Na kwotę nieprawidłowości składa się jednak część współfinansowania UE oraz krajowa część dofinansowania.

Wytyczne nie dotyczą sposobu postępowania z wydatkami podlegającymi zwrotowi w ramach projektu, niebędącymi nieprawidłowościami.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Działania korygujące – pomniejszenie kwoty wydatków kwalifikowalnych zawartych we wniosku beneficjenta o płaćność o kwotę wydatków nieprawidłowych lub nałożenie korekty finansowej.

Korekta finansowa – zgodnie z art. 2 pkt 12 ustawy, jest to kwota, o jaką pomniejsza się współfinansowanie UE dla projektu lub programu operacyjnego w związku z nieprawidłowością indywidualną lub systemową.

Nadużycie finansowe – zgodnie z art. 1 Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych WE jest to w odniesieniu do wydatków jakiegokolwiek **umyślne działanie lub zaniechanie**.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Nadużycie finansowe – umyślne działanie lub zaniechanie dotyczące:

- i) wykorzystania lub przedstawienia **falszywych, nieścisłych lub niekompletnych oświadczeń** lub dokumentów w celu sprzeniewierzenia lub bezprawnego zatrzymania środków z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetów zarządzanych przez Wspólnoty Europejskie lub w ich imieniu,
- ii) **nieujawnienia informacji** z naruszeniem szczególnego obowiązku, w tym samym celu,
- iii) niewłaściwego wykorzystania takich środków do celów innych niż te, na które zostały pierwotnie przyznane.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Nieprawidłowość indywidualna – poprzez nieprawidłowość indywidualną należy rozumieć nieprawidłowość, o której mowa w art. 2 pkt 36 rozporządzenia ogólnego, tj. każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie funduszy polityki spójności, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem.

PRZYKŁAD: Wydatek poniesiony z pominięciem pzp.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Nieprawidłowość systemowa – zgodnie z art. 2 pkt 38 rozporządzenia ogólnego, jest to każda nieprawidłowość, która może mieć charakter powtarzalny, o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia w podobnych rodzajach projektów i jednocześnie taka, która **jest konsekwencją istnienia poważnych defektów w skutecznym funkcjonowaniu systemu zarządzania i kontroli**, w tym nieprawidłowość polegająca na niewprowadzeniu odpowiednich procedur zgodnie z rozporządzeniem ogólnym oraz przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy.

PRZYKŁAD: VAT w dotacji na działalność gospodarczą oraz doposażenie/wyposażenie miejsca pracy.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

W odniesieniu do projektu korekta wiąże się z obniżeniem kwoty współfinansowania UE przyznanej temu projektowi.

Odzyskiwanie nieprawidłowo wydatkowanych środków polega na podjęciu działań zmierzających do tego, by beneficjent zwrócił nieprawidłowo wydatkowane środki lub by zostały one potrącone z kolejnych płatności na rzecz beneficjenta.

3 przesłanki, które muszą zaistnieć jednocześnie, aby można było mówić o wystąpieniu nieprawidłowości, tj.:

- a) naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego,
- b) działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego oraz
- c) realna albo potencjalna szkoda dla budżetu UE, polegająca na finansowaniu ze środków tego budżetu nieuzasadnionego wydatku.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Naruszenie prawa: nie tylko naruszenie przepisów aktów prawnych, takich jak ustawy czy rozporządzenia, ale również zasad określonych w dokumentach, których obowiązek stosowania wynika z umowy o dofinansowanie projektu lub kontraktu terytorialnego.

Szkoda potencjalna: gdy nie doszło do sfinansowania nieprawidłowego wydatku ze środków polityki spójności, lecz istniało takie ryzyko, gdyby nieprawidłowość nie została wykryta przed rozliczeniem wniosku o płatność.

UWAGA: wydatek niekwalifikujący się do współfinansowania, jako potencjalnie szkodliwy dla budżetu UE, wyczerpuje przesłanki nieprawidłowości określone w art. 2 pkt 36 rozporządzenia ogólnego i wymaga podjęcia działań korygujących, o których mowa w Rozdziale 4 pkt 4.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Stwierdzenie nieprawidłowości w trakcie weryfikacji WNP.

Instytucja weryfikująca wnioski dokonuje pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we WNP złożonym przez beneficjenta o całkowitą kwotę wydatków nieprawidłowych zawartych w danym WNP.

Stwierdzenie nieprawidłowych wydatków we wniosku o płatność przed jego zatwierdzeniem nie wiąże się z obniżeniem współfinansowania UE dla projektu, **z wyjątkiem sytuacji, gdy beneficjent nie może przedstawić do współfinansowania innych wydatków kwalifikowalnych oraz gdy beneficjent zawrze we wniosku o płatność wydatek, który wcześniej, w wyniku kontroli, został uznany za nieprawidłowy**, instytucja weryfikująca wnioski powinna ocenić, czy nie zachodzą przesłanki podejrzenia popełnienia przestępstwa oraz **czy zachodzi podejrzenie nadużycia finansowego.**

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Stwierdzenie nieprawidłowości w trakcie weryfikacji WNP.

W pozostałych przypadkach w miejsce wydatków nieprawidłowych beneficjent może przedstawić inne wydatki kwalifikowalne, nieobarczone błędem. Wydatki te mogą być przedstawione w tym samym bądź w kolejnych wnioskach o płatność składanych w późniejszym terminie. Jako wydatki nieobarczone błędem należy traktować również wydatki skorygowane.

Instytucja weryfikująca WNP informuje beneficjenta w formie pisemnej o dokonany pomniejszeniu oraz o możliwości wniesienia zastrzeżeń.

Beneficjent w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o pomniejszeniu może wnieść umotywowane pisemne zastrzeżenia.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Stwierdzenie nieprawidłowości w trakcie weryfikacji WNP.

W przypadku pozytywnego rozpatrzenia zastrzeżeń zgłoszonych przez beneficjenta, instytucja – w zależności od konkretnej sytuacji i rozwiązań przyjętych w danym programie – dokonuje odpowiedniej zmiany we wniosku o płatność albo zwraca się do beneficjenta z prośbą o ujęcie zakwestionowanych wydatków w kolejnym WNP.

Zachodzi **konieczność nałożenia korekty finansowej** na wydatki w ramach projektu. Wiąże się to z obniżeniem całkowitej kwoty współfinansowania UE dla danego projektu o kwotę nałożonej korekty. Beneficjent w miejsce nieprawidłowych wydatków nie ma już możliwości przedstawienia do współfinansowania innych wydatków kwalifikowalnych, nieobarczonych błędem.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Kwota korekty powinna być równa kwocie nieprawidłowo poniesionego wydatku w wysokości odpowiadającej wartości wkładu z budżetu UE. Wysokość korekty należy obliczyć według następującego wzoru:

$$WK = Nw * WŚ$$

gdzie:

WK – wartość korekty finansowej,

NW – nieprawidłowy wydatek,

WŚ – wartość współfinansowania UE określona procentowo (stopa współfinansowania).

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

Jeśli nie można dokładnie obliczyć, należy zastosować korekty w wysokości proporcjonalnej do charakteru i wagi popełnionej nieprawidłowości, uwzględniając przy tym straty poniesione przez fundusze polityki spójności.

Gdy tego rodzaju nieprawidłowość dotyczy zamówień, należy zastosować stawkę procentową korekty określoną w taryfikatorze, pamiętając o konieczności uwzględnienia stopy współfinansowania UE dla projektu.

W takiej sytuacji korekta nakładana jest na całość wydatków kwalifikowalnych dotyczących zamówienia dotkniętego nieprawidłowością i należy określić ją w następujący sposób:

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości

$$WK = WKW * WŚ * W\%$$

gdzie:

WK – wartość korekty finansowej

WKW – wartość faktycznie poniesionych wydatków kwalifikowalnych w zamówieniu

WŚ – wartość współfinansowania UE określona procentowo (stopa współfinansowania)

W% – stawka procentowa korekty określona w taryfikatorze

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Odzyskiwanie środków

Z odzyskiwaniem środków mamy do czynienia wówczas, gdy nieprawidłowość została stwierdzona po dokonaniu wypłaty na rzecz beneficjenta.

Taka sytuacja może mieć miejsce w dwóch przypadkach:

- a) gdy nieprawidłowość została wykryta po zatwierdzeniu wniosku beneficjenta o płatność i wypłacie środków na rzecz beneficjenta oraz
- b) w projektach rozliczanych na zasadzie zaliczek – w przypadku, gdy we wniosku o płatność rozliczającym zaliczkę beneficjent zawrze wydatki nieprawidłowe i nie dokona zwrotu ani nie wyrazi zgody na pomniejszenie kolejnych płatności.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Odzyskiwanie środków

Procedura odzyskiwania środków określona została w art. 207 ufp i może polegać na pomniejszeniu kolejnych płatności na rzecz beneficjenta, o ile taka możliwość istnieje, albo na dokonaniu przez beneficjenta zwrotu środków na rachunki wskazane przez właściwą instytucję.

Procedurze odzyskiwania podlega również krajowa część dofinansowania. W odniesieniu do środków krajowych również mają zastosowanie przepisy art. 207 ufp.

Zgodnie z procedurą odzyskiwania nieprawidłowo wydatkowanych środków, właściwa instytucja w pierwszej kolejności wystosowuje **do beneficjenta pisemne wezwanie do wyrażenia zgody na pomniejszenie kolejnych płatności na rzecz beneficjenta lub do dokonania zwrotu środków w wysokości określonej w wezwaniu, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.**

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Odzyskiwanie środków

W przypadku, gdy **beneficjent nie wyraża zgody** na pomniejszenie kolejnych płatności ani nie dokona zwrotu środków w wyznaczonym terminie, właściwy organ **wydaje decyzję** określającą **kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki oraz sposób zwrotu środków**, tj. czy należność beneficjenta zostanie pomniejszona o kwotę podlegającą zwrotowi z kolejnych płatności, czy też beneficjent zostanie zobowiązany do dokonania zapłaty na wskazany przez organ rachunek.

Od decyzji wydanej przez IP lub IW beneficjent może złożyć odwołanie do właściwej IZ. Ewentualne spory beneficjenta z instytucją dotyczące wydanej decyzji o zwrocie mogą być rozstrzygane przez sąd administracyjny.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Odzyskiwanie środków

Popęlnienie nieprawidłowości przez beneficjenta może wiązać się z następującymi konsekwencjami:

- a) zwrotem środków otrzymanych na realizację projektu wraz z odsetkami** – zwrot następuje zawsze, gdy na beneficjenta nałożona zostanie korekta finansowa oraz gdy zajdą przesłanki określone w art. 207 ust. 1 ufp12.;
- b) rozwiązaniem umowy o dofinansowanie projektu** – zgodnie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie;
- c) pozbawieniem, ograniczeniem wolności lub grzywną** – jeżeli nieprawidłowość wiąże się z popełnieniem przestępstwa;
- d) zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi**, karą pieniężną, naganą, upomnieniem – jeżeli nieprawidłowość wiąże się z którymś z naruszeń dyscypliny finansów publicznych.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Odzyskiwanie środków

Nałożenie korekty finansowej wiąże się z koniecznością zwrotu środków pochodzących z budżetu UE, natomiast wystąpienie przesłanek, o których mowa w art. 207 ust. 1 ufp, implikuje zwrot zarówno unijnej, jak i krajowej części dofinansowania.

Zgodnie z art. 207 ust. 1 ufp przesłanki zwrotu środków to: wykorzystanie środków niezgodnie z przeznaczeniem, wykorzystanie ich z naruszeniem procedur, pobranie środków nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowość indywidualna niezawiniona

Nieprawidłowość indywidualna niezawiniona przez beneficjenta to, zgodnie z ustawą, nieprawidłowość, która **wynikała bezpośrednio z działania lub zaniechania instytucji funkcjonującej w systemie wdrażania danego programu operacyjnego lub też z działania lub zaniechania organu państwa.**

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnej niezawinionej przez beneficjenta **nakłada się korektę finansową** na wydatki w ramach projektu tak, jak w przypadku innych nieprawidłowości indywidualnych.

Jednocześnie jednak **beneficjent nie powinien ponosić kosztu korekty**, dlatego pomimo obniżenia współfinansowania UE, **otrzymuje środki na pokrycie wydatków nieprawidłowych**, choć będą one stanowiły wydatki niekwalifikowalne w projekcie.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowość indywidualna niezawiniona

Koszt korekty finansowej musi zostać pokryty przez instytucję, która dopuściła się zaniechania lub której działanie doprowadziło do nieprawidłowości indywidualnej beneficjenta, a uwolniona w ten sposób kwota może zostać przeznaczona na inny projekt w ramach danego PO.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Reguła proporcjonalności

Reguła proporcjonalności – ocena kwalifikowalności wydatków na etapie rozliczenia końcowego wniosku o płatność w odniesieniu do stopnia osiągnięcia założeń merytorycznych określonych we wniosku o dofinansowanie projektu.

Reguła proporcjonalności jest stosowana wobec beneficjentów, którzy nie osiągnęli celów projektu. **Dowodem na osiągnięcie celu jest wykazanie zaplanowanego we wniosku o dofinansowanie poziomu wskaźników projektu, zarówno wskaźników produktu, jak i rezultatu.**

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Reguła proporcjonalności

W przypadku projektów partnerskich dotyczy również partnerów, o ile uwzględniono odpowiednie zapisy w umowie partnerskiej. W przeciwnym przypadku lider ponosi konsekwencje zastosowania Reguły proporcjonalności.

W przypadku niespełnienia kryterium dostępu w ramach projektu – podmiot będący stroną umowy **może uznać wszystkie wydatki dotychczas** rozliczone w ramach projektu za niekwalifikowalne.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Reguła proporcjonalności

Właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu podejmuje decyzję o:

- a) odstąpieniu od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku wystąpienia siły wyższej;
- b) **obniżeniu wysokości albo odstąpieniu** od żądania zwrotu wydatków niekwalifikowalnych z tytułu reguły proporcjonalności, jeśli beneficjent o to wnioskuje i należycie uzasadni przyczyny nieosiągnięcia założeń, w szczególności **wykaże swoje starania zmierzające do osiągnięcia założeń projektu.**

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Reguła proporcjonalności

Reguła proporcjonalności **nie ma zastosowania** w przypadku wystąpienia **siły wyższej** tj., zdarzenia bądź połączenia zdarzeń obiektywnie niezależnych od Beneficjenta lub IP/IZ, które **zasadniczo i istotnie uniemożliwiły wykonywanie części lub całości zobowiązań** wynikających z umowy, których Beneficjent lub IP/IZ nie mogły przewidzieć i którym nie mogły zapobiec ani ich przewyciężyć i im przeciwdziałać poprzez działanie z należytą starannością ogólnie przewidzianą dla cywilnoprawnych stosunków zobowiązaniowych.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Reguła proporcjonalności

- Beneficjent zobowiązany jest do **poinformowanie IP/IZ o fakcie wystąpienia działania siły wyższej, udowodnić** te okoliczności poprzez przedstawienie dokumentacji potwierdzającej wystąpienie zdarzeń mających cechy siły wyższej oraz **wskazać zakres i wpływ**, jaki zdarzenie miało na przebieg realizacji projektu.
- **Każda ze stron umowy** jest obowiązana do **niezwłocznego pisemnego zawiadomienia** drugiej strony umowy **o zajściu przypadku siły wyższej wraz z uzasadnieniem**. Beneficjent zobowiązany jest do kontynuowania realizacji projektu w takim zakresie, w jakim jest to możliwe.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Reguła proporcjonalności

PRZYKŁAD

Beneficjent poinformował IP/IZ o problemach w realizacji projektu.

Zaproponował program naprawczy.

Udało się zminimalizować problemy w trakcie realizacji poszczególnych zadań.

Niestety na koniec niesprzyjające okoliczności się skumulowały, co spowodowało nieosiągnięcie na planowanym poziomie 2 wskaźników niewchodzących w zestaw wskaźników z Ram Wykonania programu.

Beneficjent dołożył wszelkich starań, aby osiągnąć wskaźniki.

O ich nieosiągnięciu zdecydowały czynniki zewnętrzne, na które Beneficjent miał słaby wpływ.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Reguła proporcjonalności

PRZYKŁAD (cd)

Zwrócił się z prośbą o odstąpienie od zastosowania Reguły proporcjonalności. Instytucja uwzględniła jego prośbę biorąc pod uwagę wzorowe poziomy innych wskaźników w tym projekcie.

UWAGA: Beneficjent może wystąpić z odpowiednio uzasadnioną prośbą o odstąpienie od zastosowania korekty w ramach **reguły proporcjonalności**, ale jeśli we wszystkich wnioskach o płatność w module „Opis problemów” napisano „**Nie dotyczy**”, uzasadnienie może być uznane za niewiarygodne.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykrywanie nieprawidłowości

Wykrywanie nieprawidłowości ma miejsce przede wszystkim podczas szeroko pojętych kontroli wdrażania programów operacyjnych, tj. przede wszystkim podczas **kontroli dokumentacji projektu** (np. kontrola ex-ante i ex-post zamówień publicznych), **weryfikacji wniosków o płatność przedkładanych przez beneficjenta oraz kontroli na miejscu** realizacji projektów prowadzonych przez różne podmioty, w tym w szczególności IZ, IP, IW, KK, WS, a także IA i UZP.

Stwierdzenie wystąpienia nieprawidłowości (tj. dokonanie tzw. *wstępnego ustalenia administracyjnego lub sądowego*) wiąże się z koniecznością **podjęcia działań korygujących, polegających na pomniejszeniu wydatków kwalifikowalnych we wniosku beneficjenta o płatność lub na nałożeniu korekty finansowej**. Ponadto należy dokonać oceny czy nieprawidłowość wymaga zgłoszenia do KE.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Korekta i działania naprawcze

Podstawą prawną do nałożenia korekty finansowej są przepisy rozporządzenia ogólnego, ustawa oraz umowa o dofinansowanie projektu, w której beneficjent zobowiązuje się realizować projekt zgodnie z odpowiednimi przepisami unijnymi, krajowymi, w tym w szczególności z ustawą oraz wytycznymi.

Działania naprawcze polegają na **likwidacji skutków nieprawidłowości**, które mogą mieć wymiar nie tylko finansowy. Poza skorygowaniem nieprawidłowych wydatków należy, gdy jest taka potrzeba, podjąć też inne działania. Są one uzależnione od rodzaju stwierdzonej nieprawidłowości i mogą polegać np. na zapewnieniu beneficjentom lepszej informacji nt. wydatków kwalifikowalnych, podniesieniu kwalifikacji pracowników zajmujących się wdrażaniem programu operacyjnego, zintensyfikowaniu działań kontrolnych. Działania naprawcze należy podjąć możliwie szybko po stwierdzeniu nieprawidłowości.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości w okresie pandemii

art. 5 specustawy funduszowej:

1.W przypadku gdy **nieprawidłowość indywidualna jest bezpośrednim skutkiem wystąpienia COVID-19, a beneficjent wykaże, że pomimo dochowania należytej staranności nie był w stanie zapobiec wystąpieniu tej nieprawidłowości**, korygowanie wydatków następuje przez pomniejszenie wydatków ujętych w deklaracji wydatków oraz we wniosku o płatność, przekazywanych do Komisji Europejskiej, o kwotę odpowiadającą oszacowanej wartości korekty finansowej wynikającej z tej nieprawidłowości.

2.W przypadku, o którym mowa w ust. 1, przepisów art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (...) nie stosuje się (**ODSETKI**).

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości w okresie pandemii

art. 5 specustawy funduszowej:

Wówczas korekta finansowa, tj. odpowiednie obniżenie dofinansowania w związku z nieprawidłowością, nie będzie obciążać beneficjenta, ale pokryta zostanie ze środków budżetu państwa.

Beneficjent nie będzie zobowiązany do ewentualnego zwrotu środków w trybie art. 207 ustawy o finansach publicznych.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Specustawa funduszowa

Postępowania administracyjne dotyczące zwrotu środków

Specustawa wprowadza szczególne regulacje dla postępowań administracyjnych w sprawie zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów operacyjnych, tj. postępowań w których dochodzi się od beneficjentów zwrotu otrzymanego dofinansowania, przede wszystkim w związku z nieprawidłowościami przy realizacji projektów.

W przypadku, gdy na skutek wystąpienia COVID-19 prowadzenie takiego postępowania administracyjnego jest niemożliwe lub utrudnione:

- a) terminy na załatwienie sprawy określone w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego (ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r., Dz.U. z 2020 r. poz. 256), tj. nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym – w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania - ulegają przedłużeniu o 3 miesiące;

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości w okresie pandemii

Postępowania administracyjne dotyczące zwrotu środków

- b) nie stosuje się przepisów art. 36-38 Kodeksu postępowania administracyjnego, tj. obowiązku zawiadomienia przez organ strony o niezakończaniu sprawy w terminie, prawie strony do wniesienia ponaglenia oraz odpowiedzialności porządkowej lub dyscyplinarnej pracownika który z nieuzasadnionych przyczyn nie zakończył sprawy w terminie lub prowadził postępowanie dłużej niż było to niezbędne do zakończenia sprawy;
- c) postępowanie może zostać zawieszona na uzasadniony wniosek strony albo z urzędu, jednak nie dłużej niż na 180 dni, przy czym za okres zawieszenia nie nalicza się odsetek od dochodzonych od beneficjenta należności.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Nieprawidłowości w okresie pandemii

Postępowania administracyjne dotyczące zwrotu środków

Jednocześnie, w celu ograniczenia negatywnych skutków pandemii COVID-19 właściwe instytucje (organy) mogą:

- a) z urzędu lub na wniosek zobowiązanego wstrzymać wykonanie decyzji o zwrocie środków na okres nie dłuższy niż 180 dni (za okres, w którym wykonanie decyzji jest wstrzymane, nie nalicza się odsetek);
- b) na wniosek zobowiązanego stosować ulgi w spłacie należności, tj. umarzać je w całości lub w części, odraczać terminy spłaty całości albo części należności lub rozkładać na raty płatność całości albo części należności.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

Źródła

- Przepisy unijne i krajowe,
- Wytyczne unijne i krajowe,
- Instruktaże Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju ze strony www.power.gov.pl oraz www.funduszeuropejskie.gov.pl
- Opracowania własne

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

ZMIENIAMY ŁÓDZKIE
Z FUNDUSZAMI
EUROPEJSKIMI

Szkolenie realizowane przez:
Ogólnopolskie Centrum Szkoleniowo Doradcze Sp. z o.o.
ul. Grzybowska 87
00-844 Warszawa
www: www.ocsd.pl
e-mail: biuro@ocsd.pl
na zlecenie:
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Szkolenie współfinansowane jest z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego